

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Vsvra.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

te, nisi uxor senex sit, & de incontinen-
tiæ periculo non suspecta: quo casu so-
lùm peccat ille, per quem stat non im-
pletio voti, alius impotentia excusatur.
At si nolens ingredi moriatur, vel occa-
sionem divortii dederit, alter obligatur
ingredi, si Religioni aptus sit. Quamdiu
non ingrediuntur, copulæ vacare pos-
sunt, nisi periculum sit concipiendi, quo
impediatur Religionis ingressus ita Co-
ninch. Insuper qui castitatem vouit, di-
uortio legitime facto, potest secundum
Sanchez conjugii adulteræ reconciliari,
& illi debitum reddere: eo quod votum
fuerit non de non reddendo, sed de non
petendo. Sed hæc sententia mihi non
placet. Vide Coninch, *disp. 34. dub. 9. n.*
50. p. 9 tract. 7. resol. 2.

*Vota omnia
in solemnibus
professione
Religiosi com-
mutantur in
vota essentia-
lia.*

42. Nota hic in fine hujus materiæ,
omnia vota commutari, & extingui per
votum solemne Religionis, ut dictum
est V. Professio n. 17.

V S V R A.

Usura quid?

1. **U**Sura est lucrum rei pecunia æ-
stimabilis, principaliter proue-
niens ex mutuo. Triplex est: mentalis,
exterior explicita, & exterior palliata.
Prima contingit, cum quis dat mutuum
animo recipiendi lucrum, sed hunc ani-
mum non manifestat exterius. Secunda,
cum manifestat per pactum expressum.
Tertia, cum manifestat per pactum im-
plicitum seu palliatum. Igitur ad usura-
ram semper requiritur mutuum, quod
tamen aliquando palliatur sub nomine
venditionis, emptionis, solutionis, &c.
Quando ergo contractus sit usurarius,
Vide V. Contractus, V. Debitor, V. Emere,
V. Vendere, V. Cambium.

*Et quale pec-
catum sit?
A peccato
mortali usu-
re excusat
paruitas ma-
teris.*

2. Est peccatum mortale; & secun-
dum Leonem p. 1. res. 7. n. 37. nõ admittit
paruitatem materiæ; nam quidquid fori
accidit usura est; dictio enim *quidquid*,
etiam minutissima cõprehendit. Sed tu co-
gita, nam alii DD. hanc questionem non
tangunt. Et mihi nõ videretur usura in
quavis materiæ idem habere iudicium,

ut hæresis, magia, &c. Et si in simonia
datur paruitas materiæ, cur non etiam in
usura? p. 5. tr. 5. res. 39

3. Videtur etiam excusare bona fides, *Et bonam fi-
des.*
qua quis mutuum daret, existimans
posse aliquod lucrum accipere, cum,
alioqui non dedisset, sed contractum lu-
cratorium legitimum celebrasset. Vide
V. Mutuum.

4. Petere mutuum expressè sub usuris *Mutuum sub
usuris an li-
ceat petere?*
animo inducendi usurarium ad peccan-
dum, est peccatum scandalum. At sine hoc
animo mutuum petens ab usurario pa-
rato, non peccat: idque probabiliter, et-
iam si expressè petat sub usuris. Vide V.
Scandalum, n. 8. & 18.

5. Usuras solvere non est peccatum. *Usura an sit
crimen misti
fori?*
Vide V. Peccato cooperari, n. 16.

6. Usura, secundum Sã, est crimen mi-
sti fori, & pertinet ad utrumque iudicem
Ecclesiasticum, & laicum: siue quæstio
sit de facto, ut an contractus celebratus
sit, vel ne; siue de jure, ut an contractus
celebratus sit usurarius, vel ne. Sed me-
ritò docuit Bonacina de contr. q. 3. punct.
ult. num. 2. quod, quando quæstio est
de jure, ad solum Ecclesiasticum perti-
net cognoscere, & punire, *part. 1. tract. 2.*
res. 78.

7. Principes sæculares ex iusta causa *Principes non
possunt dare
Judæis positivam
licentiã, pos-
sunt concedere, ut
tate, ita cum Navarr. & aliis Vvadingus,
Judæi usura
tract. de contr. disp. 6. dub. 13. num. 1. nam
committant
absque licen-
tia Papæ.*
possunt dare Judæis positivam licentiã,
exercendi usuras absque Papæ auctori-
tate, ita cum Navarr. & aliis Vvadingus,
tract. de contr. disp. 6. dub. 13. num. 1. nam
permittere usuras non est intrinsecè ma-
lum: alias nec Papa in suo statu posset eas
permittere, nec aliis dare facultatem
permittendi: ergo solum obstat prohibi-
tio Ecclesiæ, vel quod sit contra Cano-
nes, qui secundum Campensem non ob-
ligant Principes supremos, cum magno
Reipublicæ incommodo, ut si Reges
plurimum indigerent mutuis, possent
permittere usuras, sicut & meretrices ad
conservandam castitatem matronarum,
& Virginum; sed opposita sententia est
communior. Vide Card. de Lugo de Iust.
tom. 2. disp. 25. sect. 11. n. 214.

8. Crimen usurarium secundum Co-
varruviã, lib. 3. Var. cap. 3. merè seculare
est, sicut homicidium, furtum, &c. & ita
viden-

videntur sentire plures apud Vvadin-
gum tract. de contr. disp. 6. dub. 14. §. 1. qui
concludit quod quando non agitur de
pœnis Ecclesiasticis incurrendis, judi-
cem Laicum, hic se interponere posse,
quando verò controversia est de sepul-
tura Ecclesiastica, & similibus spectan-
tibus ad Ecclesiam, judicem Laicum nõ
se debere interponere: sed hæc opinio
est rursus rejicienda, & contrariatur im-
munitati Ecclesiasticæ. Et ego puto esse
crimen mixti fori, quãdo agitur de que-
rione juris, pertinere ad solum judicem
Ecclesiasticum, hoc est quando agitur
de jure obscuro non de jure claro, quod
videlicet aperte fuerit contractus, qui ut
usurarius damnatur. Ita Fragofo, de Re-
publica Christian. tom. 1. lib. 2. disp. 4. §. 22.
& alii. Sed ego de hoc alibi. Par. 9. tract.
9. ref. 15.

VSVS, CONSVETVDO.

Vfus.

† Circa consuetudinem multa sunt
V. Consuetudo. Nunc verò, quo-
niam Auctor in sexta parte, quæ serò
ad manus pervenit, integrum de ea tra-
ctatum instituit, hoc loco illum subtexi-
mus †.

Abrogat lo-
gem.

Quoad utrũ-
que forum.

Et quod al-
terutrum.

1. Primò ergo quoad Effectus consue-
tutinis, sciendum est, per eam abrogari
legem cap. fin. de consuet. si tamen habeat
conditiones, de quibus infra num. 8 &
potest abrogare legem, tam quoad cul-
pam & pœnam simul, quam quoad alte-
rutrum, nam de facto multæ leges olim
obligantes ad utrumque, hodie obli-
gant ad solam culpam; vel solam pœ-
nam. Olim namque filii Clericorum in
pœnam paternæ incontinentiæ nasce-
bantur servi, ex c. cum multis distinct. 15.
quæ tamen pœna hodie per dissuetudi-
nem exolevit, manente obligatione ad
culpam, & fortasse multæ leges civiles
exactionem imponentes, vel prohiben-
tes venati, & similes, initio directivæ,
usu deinde evadunt merè pœnales. Si ta-
men pœna supponit intrinsicè culpam,
ut sunt censura, tunc usus non potest ab-

rogare culpam, remanente solum pœna.
Et hæc omnia docet Vvigers, & alii a-
pud ipsum in p. 2. q. 97. art. 3. à n. 35 p. 6.
tr. 5. resol. 19. & 20.

2. Sed quid, si lex prohibeat contra-
riam consuetudinem? Suarez, lib. 7. cap. 7. *Sed quid, si
lex prohibeat
contrariam
consuetudi-
nem?*
num. 2. distinguit: aut lex prohibet
consuetudinem introduci, aut illam
improbat, si primum, abrogari posse
consuetudinem, si secundum, non ita,
quia consuetudo prohibita potest esse
rationabilis, improbata non potest. Et
pro hac sententia facit etiam Vvigers ubi
supra num. 43. qui num. 12. addit, quod
consuetudo non potest abrogare legem
improbantem consuetudinem, quam-
diu maneat eadem circumstantiæ, in
quibus nimirum talis consuetudo decla-
ratur esse corruptela. Si autem murentur
circumstantiæ, lecus esse; quia non sem-
per consuetudo improbat, quod sit
contraria juri naturali, aut divino; sed
aliquando etiam propter notabilem ali-
quam indecentiam, pericula, vel incom-
moda communitatis, quibus proinde
cessantibus, consuetudo desinit esse im-
probata, sitque rationalis. Adde quod
Palau tract. 3. disput. 3. punct. 4. §. 2. num. 7
consuetudinem inquit semper ob id re-
probatur, ac proinde eandem esse ratio-
nem de lege prohibente, ac de probante
consuetudinem, part. 6. tract. 5. resolut. 21
Adverte hic, quod Suarez existimat cõ-
tra Sanchez tom. 2. lib. 7. disput. 4. num. 13
per verba illa solita in lege apponi, non
obstante contraria consuetudine, revocari
solum consuetudinem præteritam, non
etiam & futuram: quia talis improbatio
est odiosa, & idè restringenda; cum
præsertim consuetudo futura clariõri-
bus verbis soleat improbari. Adde, quod
consuetudo futura non est contraria,
quia nondum est. Quod etiam tenet Vil-
lalobos tom. 1. tractat. 2. diff. 39. numer. 8.
observans, quod si lex aliquam consue-
tudinem reprobaret tanquam iniquam,
tunc etiam de futura interpretanda fo-
ret, quia est eadem ratio de utraque, p. 6
tr. 5. ref. 23

3. Sciendũ secundò, consuetudinẽ ha-
bere etiam vim interpretãdi legẽ, ut do-
cetur *Deinde con-
suetudo in-
cet*